

Multikulturní pojetí výtvarné výchovy

V současné době globalizace dochází k mísení nebo splývání jednotlivých kultur a k vytváření multikulturního prostředí, které se zdá být nepřehledné. To je také důvod proč už do rané výchovy a poléze i do edukace na všech stupních jsou zařazována témata vztahující se k poznání kultur celého světa, protože prioritním smyslem výchovy je tolerance k projevům nejrůznějších kultur a dalším projevem je také tzv. multikulturní empatie nebo dokonce kulturní inteligence. Cílem výtvarné výchovy je vypěstovat vlidech vědomí příslušnosti k vlastní kultuře, ale také způsobilost vnímat, chápat nebo irozně principy tvoření, jež jsou typické pro jiné kultury. Výtvarné aktivity sehrávají v multikulturní výchově významnou roli, jelikož jazyk obrazů, který je hlavním prostředkem vyjadřování, usnadňuje vyjadřování beze slov.

Přichází li do jedné kultury člověk z jiné kultury, dochází přirozeným způsobem k seznamování se se zvyky a s prostředím, které jsou pro přijímací kulturu typické. V určitých momentech se mohou obě kultury sbližovat, ale většinou zde nastává při adaptaci problém s jazykem a i s nepotuzumněním určitých zvyků a funkcí prostředí. Výtvarné činnosti rozličného typu jsou pro toto sbližování vhodným prostředkem. Jazyky veškerého uměleckého vyjadřování jsou univerzálními symboly které jsou srozumitelné "beze slov". To co lze jen těžko popisovat v řeči nebo textu, lze nejlépe vyjádřit obrazem, objektem, ve výtvarné akci nebo v dramatickém jednání.

(Hana Stehlíková Babyrádová, 2013)

Při tvorbě výtvarných dílen se zapojím multikulturních je možné se zaměřit na propojení s historií. Například jednotlivé realizace se konaly na různých místech hradu Špilberk. Při těchto realizacích se snažila propojit historie s přítomností a zohlednění multikulturních témat. Důležité je s jakou věkovou skupinou lidí pracujeme, protože je důležité **téma identity**, které souvisí s otázkami kdo jsem a kam patřím. Ve spojitosti s tématem identity nastupuje **i otázka hranic** - hranice jak osobní tak mezi lidmi a státy. Je nutné aby si člověk uvědomoval své postavení s kulturním prostředím a motivy svého jednání. Na základě toho je lépe schopen poznat ostatní. **Téma identity se dále rozvíjí s tématem domova, rodiny, přátelství a vztahů.** Se vztahy je těsně spjata tolerance a přístup k různým lidem i sociálním skupinám, se kterými jsou spojeny **předsudky a stereotypy**. Předsudky se vyskytují u každého člověka, a právě prostřednictvím výtvarných dílen a animací se multikulturní výchova snaží zprostředkovat přímou zkušenost s nimi a také nastínit že je

normální předsudky mít. Důležité je, abychom si je uvědomovali a dokázali s nimi pracovat. V dnešním světě je důležité také **téma víry**.

Z mojí vlastní zkušenosti je při volbě témat brát ohledy na víru klienta, například islám nepovoluje vyobrazovat figury, ale ne všichni klienti dodržují všechna pravidla svojí víry.

Aktivity - uprchlické zařízení:

Mapa (google mapy)

pomůcky: malířské plátno, napínací lišty, akrylové barvy, kelímky na míchání barev, kelímky na vodu, různé štetce, akrylové fixy a lihové fixy.

technické pomůcky: dataprojektor, počítač, připojení k internetu

Záměrem bylo vymyslet výtvarnou činnost pro dospělé klienty, která by reflektovala jejich vzpomínky na zemi, odkud pochází a cestu, kterou se vydali. Prostředkem k získání názornější představy o podobě těchto cest se stala internetová aplikace Google Earth v kombinaci s dataprojektorem, kresbou a malbou na plátno. Aktivitě předcházela rozhovor ve kterém se uprchlíci snažili ostatním přiblížit charakter krajiny a oblíbená místa ve své zemi. Tato místa následně spojovali linkou s místem, kde se nacházejí nyní a s uprchlickým zařízením (Zastávka u Brna). Výsledkem byla tedy spleť různých barevných čar doplněná o kresby krajin, symboly a texty.

Je možné mapu zpracovat i dalšími způsoby.

Masky

pomůcky: karton, barevné pásky a lepicí folie, látky, pastelky a fixy

Cílem je umožnit klientům výrobu různých masek, většinou byly zastoupeni superhrdinové (spiderman, batman, ...)

Kresba postav

pomůcky: balící papír, lepicí pásky, fixy, lepidlo, alobal, ...

aktivita určena pro děti, klienti si lehnou na balící papír, nebo případně si stoupnou k papíru připevněnému na zeď, obkreslí se sami a nebo jim pomůže lektor. Poté kresbu mohou vybarvit, dotvořit si doplňky a vystříhnout.

Práce se sprejem

pomůcky: spreje různých barev, výkresy A1, přírodniny (kameny, listy, ...)

děti v uprchlickém zařízení s velkou oblibou malovaly sprejem. Experiment se sprejem probíhal často v jejich režii. K papíru na který mohli malovat používali různými způsoby, někteří využívali přírodniny jako šablonu a jiní barvili kameny na zlato a papír byl

jen podložka, výsledek byl ale podobný. Dospělí klienti kteří se nechtěli zúčastnit jiné tvorby nakonec skončili u sprejů. Například na výkres malovali svoje blízké věci. Důležitá je velká zásoba barev, protože spreje se rychle spotřebují, větraný prostor, vhodné oblečení a patřičný dohled nad dětmi.